

บทสรุป และ ข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ประเทศไทยนั้นเป็นประเทศที่ยังคงนโยบายที่จะให้มีการบังคับใช้การลงโทษโดยวิธีการประหารชีวิตอยู่ เนื่องจากความรุนแรงของสภาพอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งในเรื่องนี้ องค์การนิรโทษกรรมสากลได้ต่อต้านโทษประหารชีวิตในทุกกรณี ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นการลงโทษที่ทารุณโหดร้ายและเป็นโทษที่ป่าเถื่อนและไร้ซึ่งมนุษยธรรมและละเมิดสิทธิมนุษยชน ได้เรียกร้องให้ทุกประเทศทั่วโลกขจัดโทษประหารชีวิตให้หมดไปจากกฎหมายด้วย ได้มีการเรียกร้องให้ลดชนิดของความคิดที่มีโทษถึงขั้นประหารชีวิตให้ลดลงไป และได้มีความพยายามในระหว่างประเทศที่สนับสนุนให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตและไม่ควรที่จะขยายฐานความผิดสำหรับโทษประหารชีวิตให้ออกไปอีก ซึ่งมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศได้กำหนดว่า ในกรณีที่ประเทศใดที่ยังคงมีการใช้โทษประหารชีวิตอยู่ ควรที่จะจำกัดเฉพาะอาชญากรรมหรือความผิดที่ร้ายแรงที่สุด และการใช้โทษประหารชีวิตจะต้องเน้นถึงความจำเป็นที่จะต้องดำเนินกระบวนการทางกฎหมายอย่างรอบคอบและรัดกุมก่อนที่จะมีคำพิพากษาลงโทษเพราะ โอกาสที่จะมีการพิพากษาผิดพลาดอาจเกิดขึ้นได้ และโอกาสที่ผู้บริสุทธิ์จะถูกลงโทษประหารชีวิตก็จะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งประเทศไทยได้ใช้โทษประหารชีวิตกับความผิดทางอาญาที่มีโทษขั้นสูงสุดเช่นกัน ได้แก่ ความผิดที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ความผิดที่มีผลทำให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ และที่สำคัญ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

ในหลายๆประเทศที่ยังคงใช้โทษประหารชีวิตอยู่จะมีวิธีการลงโทษที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพของวัฒนธรรม สังคม การเมือง เศรษฐกิจ และความจำเป็นของแต่ละประเทศ การลงโทษประหารชีวิตแบบใด หรือวิธีการใดที่เห็นว่าไม่เหมาะสมกับสภาพของสังคม มีความโหดเหี้ยมทารุณมากเกินไปหรือมิได้มีผลในการยับยั้งหรือควบคุมการเกิดขึ้นของอาชญากรรม โทษประหารชีวิตเหล่านั้นก็ต้องถูกปรับเปลี่ยนไป เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาวะการณ์และนโยบายทางอาญาในการลงโทษของแต่ละประเทศ

สำหรับประเทศไทยเองก็ต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการประหารชีวิตจากการตัดคอในอดีต มาใช้วิธีการยิงเป้าด้วยปืนแทน เพราะเห็นว่า การประหารชีวิตด้วยวิธีการตัดคอ ได้ก่อให้เกิดความหวาดเสียวแก่ผู้ที่พบเห็นเป็นอย่างมาก ซึ่งต่อมาประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูป

กฎหมายของบ้านเมืองให้มีความทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของชาวต่างชาติ จึงต้องมีการปรับปรุงวิธีการลงโทษให้มีความทัดเทียมกับนานาอารยประเทศมากขึ้น โดยมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในส่วนที่กำหนดถึงวิธีการประหารชีวิตในวิธีการใหม่ด้วย ซึ่งในปัจจุบัน เมื่อมีการประหารชีวิตนักโทษในคราวใดแล้วก็มักจะมีเสียงคัดค้านจากฝ่ายที่อ้างในเรื่องของสิทธิมนุษยชนและองค์การศาสนาต่างๆทั้งในประเทศและในต่างประเทศ ในการที่จะให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตเสีย โดยให้เหตุผลว่าเป็นวิธีการลงโทษที่ทารุณโหดร้าย ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน ประกอบกับประเทศไทยยังไม่สามารถยกเลิกโทษประหารชีวิตได้อันสืบเนื่องมาจากกระแสเรียกร้องจากฝ่ายผู้เสียหายและประชาชนส่วนใหญ่ และแม้ว่าในขณะนี้จะมีโทษประหารชีวิตใช้อยู่ก็ตาม ความผิดประเภทร้ายแรงก็ยังไม่หมดไป จะเห็นได้จากสถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดที่ได้นำมากล่าวแล้วในบทก่อนซึ่งมีอัตราการเกิดและเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องแม้ว่าจะมีระวางโทษถึงขั้นประหารชีวิตก็ตาม ซึ่งหากโทษประหารชีวิตถูกยกเลิกแล้ว คดีประเภทร้ายแรงจะเกิดเพิ่มมากขึ้นเพียงใด อีกทั้ง การประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา ก็เป็นวิธีการที่ใช้มาเป็นเวลานานแล้ว ไม่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน และเพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หลักสิทธิมนุษยชน และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่กำหนดให้การลงโทษต้องไม่ใช้วิธีการที่ทารุณโหดร้าย

สภาผู้แทนราษฎรจึงได้มีมติเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 19 ให้เปลี่ยนวิธีการประหารชีวิตจากการยิงเสียให้ตายมาเป็นการฉีดยาหรือสารพิษเสียให้ตาย ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ 21 ปีที่ 3 ครั้งที่ 5(สมัยสามัญทั่วไป)เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2546 ซึ่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ เพราะมิได้บัญญัติให้ชัดเจนและครอบคลุมถึงวิธีการปฏิบัติในการประหารชีวิตให้ชัดเจน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ

1) ในการประหารชีวิตด้วยวิธีการฉีดยา ผู้ใดจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการฉีดยาประหารชีวิต เพราะในกระบวนการนี้ แพทย์สภามจะไม่เข้ามาเกี่ยวข้องเนื่องจากการผิดจรรยาบรรณและจริยธรรมของแพทย์

2) ดัวยาหรือสารพิษที่ใช้ฉีดยานั้น ผู้ใดจะเป็นผู้ควบคุมในการเก็บรักษา การคุมสต็อกเบิก-จ่าย เพื่อมิให้มีการนำยาหรือสารพิษไปทำอันตรายต่อผู้อื่นที่มีได้ต้องโทษประหารชีวิต

3) ผู้ใดจะเป็นผู้ตรวจสอบชั้นสูตรการตายของผู้ถูกประหารชีวิตว่าถึงแก่ความตายจริง ซึ่งอาจจะมีปัญหาทุจริตเกิดขึ้น ได้ว่าดัวยาหรือสารพิษที่ใช้ฉีดยานั้นอาจไม่ใช่สารพิษที่

แท้จริง แม้ว่าจากที่ศึกษามาในขั้นตอนตรวจสอบการตายนั้น จะต้องทิ้งศพไว้เป็นเวลา 1 วันเพื่อให้แน่ชัดว่าตายจริงแต่ก็จะสร้างภาระให้รัฐจะต้องจัดงบประมาณในการสร้างห้องเย็นเพื่อเก็บศพอีก ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย และผิดหลักการของการประหารชีวิตด้วยวิธีการฉีดยาที่ต้องการให้ผู้ถูกประหารชีวิตเสียชีวิตโดยเร็วและไม่ทรมาน ดังนั้น จึงต้องมีวิธีการตรวจสอบวินิจฉัยการตายให้ชัดเจน

4) กระบวนการในการประหารชีวิตโดยวิธีการฉีดยาในขณะนั้นนั้น ยังบอกไม่ได้ว่า เป็นการฉีดโดยชอบด้วยกฎหมายหรือถูกบังคับให้ฉีด

อย่างไรก็ดี สรุปโดยหลักการทั่วไปของการประหารชีวิตโดยวิธีการฉีดยานั้น จะมีหลักการอยู่ 3 ประการ คือ

1. การประหารชีวิตจะต้องไม่กระทำอย่างเปิดเผยต่อหน้าสาธารณชน
2. ผู้ถูกลงโทษประหารชีวิตจะต้องถึงแก่ความตายอย่างรวดเร็ว หรือได้รับความเจ็บปวดทรมานให้น้อยที่สุด
3. การประหารชีวิตจะต้องก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพร่างกายของผู้ถูกประหารน้อยที่สุด

จากการศึกษาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่มีได้บัญญัติให้ครอบคลุมถึงขั้นตอนและวิธีการในการประหารชีวิตจนเกิดเป็นประเด็นปัญหาข้อขัดข้องที่เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นนั้น สามารถอธิบายได้ดังนี้

ในปัญหาแรกนั้น ที่ว่าในการประหารชีวิตด้วยการฉีดยานั้น ผู้ใดจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการฉีดยาประหารชีวิต เพราะแพทย์สภจะไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องมาจากการผิดจริยธรรมและจรรยาบรรณของแพทย์ ซึ่งจากการศึกษาการประหารชีวิตด้วยวิธีการฉีดยาในระบบสากลของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า ผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ฉีดยานั้น ได้กำหนดให้ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมทางการแพทย์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสันเล็ดจะเป็นผู้ปฏิบัติภารกิจเหล่านี้ เพียงแต่แพทย์จะเป็นผู้เข้าไปตรวจสอบสายยางที่สอดเข้าไป รวมทั้งตรวจดูว่ายาจะไหลเข้าไปในหลอดเลือดดำของนักโทษได้ดีหรือไม่ด้วยเท่านั้น แต่แพทย์จะต้องไม่เข้าไปมีส่วนร่วมโดยการกระทำดังต่อไปนี้ เช่น การช่วยหาค่าแหน่งที่จะแทงเข็มเพื่อใส่สายฉีดยา การสอดใส่สายฉีดยาเข้าไปในหลอดเลือด หรือทำการตรวจสอบและทดสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการควบคุมการบันทึกอาการแสดงแห่งชีวิตหรือ

ให้คำปรึกษา แนะนำกำกับดูแลผู้ทำการฉีดยาเพื่อประหาร และห้ามแพทย์เข้าไปสังเกตการณ์หรือเป็นพยานแพทย์ในการประหารชีวิตนั้นด้วย ซึ่งการห้ามดังกล่าวน่าจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ กล่าวคือ หากเป็นการออกใบรับรองการตายของนักโทษก็ไม่ควรที่จะห้าม หากมีการแจ้งว่านักโทษเสียชีวิตแล้วและการประหารเสร็จสิ้น แพทย์จะไม่สามารถออกใบรับรองการตายได้เลย ถ้าแพทย์มิได้เข้าไปดูศพ เพราะสิ่งสำคัญก็คือ การพิสูจน์ตัวตนคดีให้แน่ชัดและต้องตรวจดูว่าเสียชีวิตอย่างแน่นอน เพราะการออกใบรับรองการตายเป็นคนละขั้นตอนกันกับการวินิจฉัยการตายซึ่งไม่อาจที่จะแยกขั้นตอนออกจากกันได้

แต่เพื่อมิให้เป็นการผิดจริยธรรมและจรรยาบรรณของแพทย์ แพทย์ก็ไม่ควรที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการประหารชีวิตโดยตรง แม้ว่าจะเป็นการให้บริการทางคลินิกแก่นักโทษก็ตาม เพราะการประหารชีวิตก็ต้องดำเนินการอยู่แล้ว และที่สำคัญแพทย์ก็ไม่ได้เป็นเหตุโดยตรงที่ทำให้นักโทษเสียชีวิตก็ตามเพราะแพทย์มิได้เป็นผู้ลงมือกระทำโดยตรง แต่การมีแพทย์อยู่ในกระบวนการประหารก็จะป้องกันการถูกดำเนินคดีว่าการประหารทำให้นักโทษเจ็บปวดเพราะถ้ามีแพทย์อยู่ด้วย แพทย์อาจช่วยลดความเสี่ยงที่จะทำให้นักโทษเจ็บปวดได้ซึ่งถือเป็นหลักการที่สำคัญของการประหารชีวิตด้วยวิธีการฉีดยา เพราะการประหารชีวิตโดยวิธีการนี้เป็นวิธีที่นับว่ามีมนุษยธรรมมากที่สุดเพราะทำให้นักโทษเสียชีวิตโดยเร็วและไม่ทรมานเจ็บปวด โดยเหตุนี้กระทรวงยุติธรรมจึงไม่ควรออกระเบียบหรือกฎกระทรวงให้แพทย์เข้าไปมีส่วนร่วมในการประหารชีวิตโดยวิธีการฉีดยา แต่ควรกำหนดให้บุคคลอื่นซึ่งได้รับการอบรมเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเส้นเลือดดำเป็นผู้ลงมือปฏิบัติภารกิจแทน ซึ่งจะต้องผ่านการอบรมและสมัครใจมาเป็นพิเศษมาโดยการฝึกอบรมนั้นให้กระทรวงยุติธรรมกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยเครื่องมือตามสภาพความเป็นจริง โดยมีแนวทางในการใช้เครื่องมือจากคู่มือข้อกำหนดรูปแบบของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการฉีดยาของบริษัทที่จัดทำเครื่องมือประหาร ได้จัดทำคู่มือการใช้เครื่องมือมอบให้แก่ พศดีแผนกตัดสินคดีของมลรัฐมิสซูรีที่ได้นำมากล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ที่อธิบายถึงลักษณะทั้งหมดของวิธีการประหารชีวิต รวมทั้งทางด้านการแพทย์ ปัญหาด้านการปฏิบัติ และเทคนิคและกระบวนการที่จำเป็นสำหรับการประหารชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ทฤษฎีการออกแบบการบำรุงรักษา และการทำงานของเครื่องมือ ซึ่งผลของการฝึกอบรมนี้ ผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับหนังสือรับรองให้เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาเข้าสู่ร่างกาย ซึ่งจะมาปฏิบัติหน้าที่แทนแพทย์ในการประหารชีวิต

ส่วนในปัญหาที่สอง ในเรื่องของยาหรือสารพิษที่จะนำมาใช้ในการประหารชีวิตนั้น ใครจะเป็นผู้ควบคุมในการเก็บรักษา การคุมสต็อกเบิกจ่าย เพื่อมิให้มีการนำยาหรือสารพิษไปทำอันตรายต่อผู้อื่นที่มีได้ต้องโทษประหารชีวิต นั้น ในประเด็นเรื่องนี้ ก่อนอื่นต้องขอกกล่าวไว้ก่อนว่า ยาหรือสารพิษที่จะนำมาใช้ในการประหารชีวิตนั้นจะประกอบไปด้วย 1)โซเดียม เพนโททาล 2) แพนคูโรเนียม โบรไมด์ และ 3)โปรแตสเซียมคลอไรด์ ซึ่งสารทั้ง 3 ชนิดดังกล่าวนี้ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ธรา ตรีตระการ หัวหน้าภาควิชาวิสัญญีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้กล่าวไว้ว่า สารทั้ง 3 ชนิดที่ใช้ประหารชีวิตนักโทษนั้นไม่ใช่สารพิษแต่เป็นยา และเป็นยาที่ทางการแพทย์ใช้กันอยู่เป็นประจำโดยเฉพาะ โซเดียม เพนโททาลและแพนคูโรเนียมโบรไมด์ เป็นยาที่วิสัญญีแพทย์ใช้ในห้องผ่าตัดทุกวัน โดยใช้ในการดมยาสลบแต่ในทางการแพทย์จะใช้ในปริมาณน้อยเพื่อฉีดให้คนไข้สลบ ในประเทศไทยวิสัญญีแพทย์ใช้ยาตัวนี้กันอย่างแพร่หลายประมาณ 95 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้นตัวยาหรือสารพิษทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวนี้ กระทรวงสาธารณสุขจะต้องขึ้นทะเบียนประเภทหรือชนิดของยา ให้เป็นคำรับยาควบคุม โดยในการใช้งานจะต้องได้รับคำสั่งหรืออยู่ในความควบคุมของแพทย์ เท่านั้น ในเรื่องของการควบคุมการเบิกจ่าย การคุมสต็อก กระทรวงยุติธรรมจะต้องวางระเบียบหรือออกกฎกระทรวง โคนทำการปรึกษาหารือและขอความเห็นเกี่ยวกับชนิดและประเภทของยา การใช้ การจัดเก็บรักษาหรือสารพิษ หรือการส่งนำเข้ายา จากกระทรวงสาธารณสุข โดยมอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุขออกกฎกระทรวงออกมากควบคุมยาทั้ง 3 ชนิดดังกล่าวโดย ห้ามมิให้จำหน่ายหรือใช้กันอย่างแพร่หลาย จนอาจนำไปทำอันตรายต่อผู้อื่นได้

สำหรับในปัญหาที่สามนั้น ก็จะมีลักษณะปัญหาคล้ายๆกับปัญหาแรกๆ กล่าวคือ ใครจะเป็นผู้วินิจฉัยและชั้นสูตรการตายของผู้ถูกประหารว่าถึงแก่ความตายจริง เพราะเหตุว่า การประหารชีวิตด้วยการฉีดยาอาจมีการทจริตเกิดขึ้นได้ง่ายกว่าการประหารด้วยการยิงเป้า เพราะไม่อาจตรวจสอบการตายได้ด้วยสายตาและอาจมีการเปลี่ยนตัวยาที่ใช้ในการฉีดประหารได้ก่อนที่การประหารจะเริ่มขึ้น และหากมีเจ้าหน้าที่ทจริตเกิดขึ้น คนภายนอกก็ไม่สามารถที่จะล่วงรู้ได้ ซึ่งไม่เหมือนกับการประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า ซึ่งร่างกายถูกปืนและผู้ถูกประหารแสดงอาการมีเลือดไหลโทรม ซึ่งแสดงถึงความไม่แน่ใจในความโปร่งใสของกระบวนการในการประหารชีวิต ดังนั้นจึงได้เกิดข้อสงสัยกันขึ้นมาว่า การประหารชีวิตโดยวิธีนี้นั้นจะมีความโปร่งใสมากน้อยเพียงใด

ซึ่งปัญหาในเรื่องนี้นั้น จะเห็นว่า การทจริตในการประหารชีวิตเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เนื่องจากการประหารชีวิตในแต่ละครั้ง จะทำในรูปของคณะกรรมการ โดยมีคณะกรรมการจากหลายๆฝ่ายมาร่วมเป็นกรรมการในการประหารชีวิต โดยมีทั้งผู้แทนจากฝ่ายตำรวจ อัยการจังหวัด

กรมราชทัณฑ์ ผู้บัญชาการเรือนจำ และมีแพทย์ตรวจสอบการตายภายหลังการประหารก่อนที่จะออกใบรับรองการตาย และนอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่ตำรวจจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร กรมตำรวจ มาทำการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือว่าเป็นผู้ถูกประหารตัวจริง นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบเพิ่มเติมตามหลักการเช่น ก่อนการประหารกรรมการจะมีการตรวจสอบน้ำยาหรือสารพิษที่จะใช้ในการประหาร โดยให้คณะกรรมการเห็นว่า เป็นยาที่ถูกต้องและมีการไหลเข้าสู่เส้นเลือดจริง มีการทดสอบเครื่องมือตรวจสอบการเต้นของหัวใจที่แสดงให้เห็นทางจอภาพ และยังมีการเก็บศพไว้ตรวจสอบซึ่งอาจเก็บศพไว้ตรวจสอบนานจนกว่าจะเห็นและแน่ใจว่าเสียชีวิตจริง แต่ผลเสียก็คือ รัฐจะต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการสร้างห้องเย็นขึ้นมาเพื่อเอาไว้ใช้เก็บศพจนกว่าจะแน่ใจว่าเสียชีวิตจริง ดังนั้น หากจะมีการทุจริตเกิดขึ้นก็จะต้องมีความเห็นพ้องของกรรมการหลายฝ่าย และจะต้องเกิดจากผู้ถูกประหารที่มีอำนาจมากพอสมควร

ซึ่งปัญหาในส่วนนี้ กระทรวงยุติธรรมจะต้องวางระเบียบหรือออกกฎกระทรวงให้มีความรัดกุมมากยิ่งขึ้น โดยต้องให้มีการถ่วงดุลการตรวจสอบ โดยมีคณะกรรมการซึ่งเป็นข้าราชการระดับสูงของฝ่ายต่างๆมาร่วมเป็นกรรมการ

สำหรับในปัญหาสุดท้ายนั้น มีประเด็นข้อพิจารณาว่า กระบวนการในการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาในขณะนี้นั้น ยังไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นการฉีดยาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นการถูกบังคับให้ฉีดยา สำหรับในเรื่องนี้จะขออธิบายถึงขั้นตอนในการประหารชีวิตว่าเมื่อถึงเวลาประหารถ้าไม่มีโทรศัพท์ยับยั้งจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการเรือนจำก็จะให้สัญญาณให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดีดำเนินการประหารได้ เจ้าหน้าที่ที่เป็นเพศฆมาต 2 คนซึ่งจะไม่มี การเปิดเผยชื่อว่าเป็นใครแต่ถูกคัดเลือกและสมัครใจมาทำหน้าที่เป็นเพศฆมาต ซึ่งอยู่ในห้องฉีดยา ติดกันก็จะกดปุ่มเพื่อปล่อยยาให้เข้าในร่างของนักโทษ โดยปุ่มปล่อยยามี 2 ปุ่มแต่จะมีเพียงปุ่มเดียวเท่านั้นที่ปล่อยยาเข้าร่าง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ทั้ง 2 คนจะไม่มีใครรู้ด้วยซ้ำว่าใครเป็นผู้กดปุ่มปล่อยยาเข้าเส้นซึ่งวิธีการนี้จะทำให้เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้สึกถูกกดดันหรือถูกบังคับว่าตนเป็นผู้ทำหน้าที่ กดปุ่มประหาร ในส่วนตัวนักโทษเองก่อนที่จะทำการประหาร เจ้าหน้าที่จะชี้แจงถึงขั้นตอนการประหารให้นักโทษรับทราบ และเมื่อถามต่อไปว่าจะถือว่าเป็นการที่นักโทษถูกบังคับให้ฉีดยาหรือไม่ และชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ การพิพากษาลงโทษผู้ที่กระทำความผิดร้ายแรงถึงขั้นประหารชีวิต นั้นเป็นอำนาจของรัฐที่รัฐสงวนไว้ใช้ในการควบคุมสังคมเพื่อที่จะจัดการกับผู้กระทำความผิดตามที่ได้ศึกษามาแล้ว ดังนั้น เมื่อประมวลกฎหมายอาญามาตรา 19 ที่กำลังจะแก้ไขใหม่ได้

บัญญัติว่า ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิต ให้เอาไปฉีดยาหรือสารพิษเสียชีวิต จึงถือว่าได้กำหนดวิธีการประหารชีวิตไว้แล้วคือการฉีดยาหรือสารพิษให้ตายเท่านั้น เพราะโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดจะต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเท่านั้นจะนำวิธีการอื่นมาทำให้นักโทษตายไม่ได้ เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ ดังนั้นหากประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติวิธีการประหารชีวิตให้ใช้วิธีการฉีดยาหรือสารพิษไว้แล้ว ก็ต้องถือว่ากระบวนการประหารนั้นเป็นกระบวนการที่สอดคล้องกฎหมายแล้ว และไม่จำเป็นที่จะต้องได้รับความยินยอมหรือความสมัครใจจากนักโทษแต่อย่างใด เพราะเป็นอำนาจของรัฐที่จะดำเนินการได้อยู่แล้วตามหลักในเรื่องปรัชญาอำนาจในการลงโทษบุคคลของรัฐตามที่ได้ศึกษามา

5.2 ข้อเสนอแนะ

(1) แม้สภาผู้แทนราษฎรจะได้พิจารณาผ่านร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาแล้วก็ตามแต่ในรายละเอียดของขั้นตอนการปฏิบัติ ก็ยังมีอุปสรรคและข้อขัดข้องอยู่ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ดังนั้น กระทรวงยุติธรรมจะต้องวางระเบียบในการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาให้มีความรัดกุม รอบคอบ มากยิ่งขึ้น เพื่อมิให้เกิดปัญหาทุจริตในขั้นตอนของการประหาร และที่สำคัญในขั้นตอนของการตรวจสอบการตาย เพราะมีฉันทนแล้ว รัฐจะต้องสืบเปลื้องงบประมาณในการสร้างห้องเย็นเพื่อใช้ในการเก็บศพไว้จนกว่าจะเชื่อและแน่ใจได้ว่าผู้ถูกประหารถึงแก่ความตายจริง ซึ่งผิดหลักการและวัตถุประสงค์ที่ต้องการเปลี่ยนวิธีการประหารมาเป็นการประหารด้วยวิธีการฉีดยาก็เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการประหารชีวิตแต่ละครั้ง และต้องการให้นักโทษเสียชีวิตโดยเร็วและไม่ทรมาน

(2) เมื่อพิจารณาจากสถิติผลการจับกุมในคดียาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 จนถึงปี พ.ศ.2546 จะเห็นว่ามีกรณีกระทำความผิดเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่เมื่อพิจารณาจากข้อมูลและสถิติในการประหารชีวิตของกรมราชทัณฑ์จะเห็นว่าในรอบ 64 ปีที่ผ่านมาการประหารชีวิตนักโทษไปเพียง 297 ราย โดยเป็นคดีความผิดตาม พระราชบัญญัติยาเสพติด เพียง 14 ราย เท่านั้น นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าการมีโทษประหารชีวิตไว้ไม่สามารถทำให้อาชญากรรมโดยเฉพาะคดียาเสพติดลดลงได้ หรืออาจเป็นเพราะโทษประหารชีวิตให้ผลในทางข่มขู่ได้น้อยเพราะการลงโทษนี้ใช้ระยะเวลาสั้น จึงอยู่ในความทรงจำของประชาชนเพียงระยะเวลาอันสั้นจึงไม่เกิดความเกรงกลัว และจะสังเกตได้ว่า ในช่วง

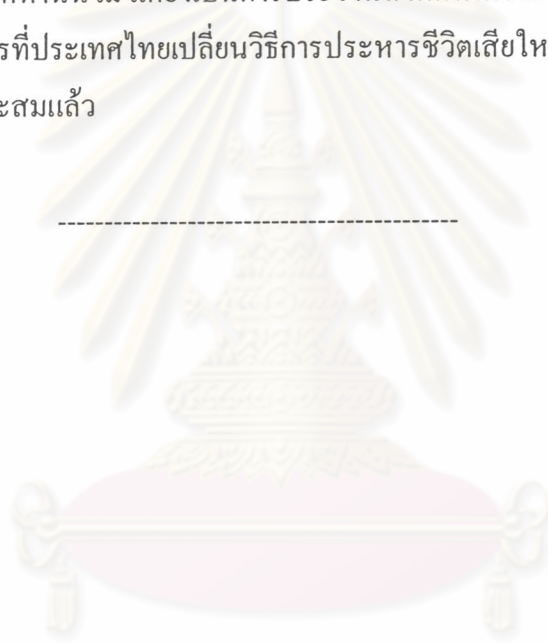
ระยะเวลาอันสั้น อาชญากรรมชนิดรุนแรงเกือบทุกประเภทความผิดจะลดลงอย่างรวดเร็วเช่นกัน หรือถ้ามองอีกมุมหนึ่งอาจจะเป็นเพราะรัฐไม่ค่อยนำโทษประหารชีวิตมาใช้ลงโทษอย่างจริงจัง ประกอบกับมีการขอพระราชทานอภัยโทษจึงทำให้มีการลดโทษ ทำให้ผู้กระทำความผิดคาดหวังว่าจะได้รับการลดโทษเสมอแม้ว่าจะกระทำผิดแล้ว โอกาสที่จะได้รับการลดโทษก็ยังมีอยู่ และหากนำวิธีการประหารชีวิตแบบใหม่ซึ่งทำให้ตายโดยเร็วและไม่ทรมานแล้วมาใช้ ผู้กระทำจะเกิดความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะกระทำความผิดหรือ ดังนั้น สมรรถภาพในการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีความพร้อมและกระทำโดยเร็ว อีกทั้งการขอพระราชทานอภัยโทษของฝ่ายบริหารจะต้องไม่ใช่บ่อยครั้งและพรั่าเพรื่อจนเกินไป ควรที่จะปฏิบัติตามคำสั่งและคำพิพากษาของศาลอย่างเคร่งครัด

(3) เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาที่ข้องการเปลี่ยนวิธีการประหารชีวิตจากการยิงเป้ามาเป็นการฉีดสารพิษนั้นก็เพราะเห็นว่าวิธีการประหารแบบเก่านั้นไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และหากว่าการประหารชีวิตด้วยวิธีการฉีดยานี้เมื่อใช้ต่อไปในอนาคตแล้วไม่มีความเหมาะสม จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องมาทำการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายเปลี่ยนแปลงวิธีการประหารชีวิตกันใหม่อีก จะเป็นไปได้หรือไม่ว่า ให้คงวิธีการประหารชีวิตด้วยการยิงเป้าไว้รวมทั้งการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาแบบใหม่นี้ โดยอาจจะบัญญัติไว้เป็นความใหม่ว่า “ ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิต ให้เอาไปยิงหรือไปฉีดสารพิษเสียให้ตาย “และให้ผู้ถูกประหารมีสิทธิที่จะเลือกวิธีการประหารชีวิตได้เอง อย่างน้อยในเมื่อเขามีสิทธิในการมีชีวิตของตนแล้ว เขาก็น่าที่จะมีสิทธิที่จะเลือกวิธีการตายได้ด้วย เพราะมิฉะนั้นแล้วพอเห็นว่าวิธีการประหารไม่เหมาะสม ก็ต้องมาแก้ไขกฎหมายกันใหม่ทุกครั้งไป

(4) อย่างไรก็ดี การลงโทษประหารชีวิตนี้ ไม่ควรจะใช้อย่างพรั่าเพรื่อ ควรจะใช้เฉพาะความผิดที่รุนแรงเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วผลเสียจะตกแก่ผู้ถูกทำร้ายและผู้กระทำความผิด จะเคยชินกับการลงโทษและรัฐควรพิจารณานำโทษอย่างอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการลงที่คล้ายกันมาใช้ นั่นคือ การลงโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกระยะยาว เพราะโทษทั้งสองประเภทนี้ต่างก็เป็น การตัดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำความผิดไปมีโอกาสดำเนินการผิดอีกและยังเป็นการข่มขู่ผู้ที่คิดจะกระทำ ไม่กล้าเอาเยี่ยงอย่าง

(5) หากสังคมไทยจะยังคงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิต ก็น่าจะด้วยเหตุผลที่ว่า เพื่อเป็นการปกป้องสังคม โดยการขจัดผู้ที่เป็นภัยอันตรายต่อสังคมให้ออกไปจากสังคมหรือมุ่งที่จะขจัดคนร้ายที่มีพฤติกรรมรุนแรงที่ยากแก่การแก้ไขแล้วเท่านั้น

การลงโทษประหารชีวิตอย่างเปิดเผยและโหดเหี้ยม เพื่อหวังว่าจะให้เกิดการข่มขู่และยับยั้ง ยังเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงระดับความรู้สึคนึกคิดและจิตใจของบุคคลในสังคมนั้นๆ ด้วย ดังนั้นการลงโทษประหารชีวิตด้วยวิธีการรุนแรงต่อหน้าสาธารณะชน จึงมิใช่แต่เพียงการประจานผู้กระทำความผิดเท่านั้น แต่ยังเป็นการประจานสังคมนั้นเองด้วยว่า เป็นสังคมที่ก้าวร้าวรุนแรงอีกด้วย ดังนั้น การที่ประเทศไทยเปลี่ยนวิธีการประหารชีวิตเสียใหม่มาเป็นการประหารชีวิตด้วยวิธีการฉีดยาจึงเหมาะสมแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย